

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 6.11.2007
KOM(2007) 649 galutinis

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Kovos su terorizmu stiprinimas

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Kovos su terorizmu stiprinimas

I. Grėsmė

Šiandien terorizmas tapo tarptautiniu. Europos Sąjungoje ir visame pasaulyje kovojant su terorizmu padaryta didelė pažanga, tačiau tarptautinio terorizmo grėsmė vis dar išlieka. Teroristai nuolat prisitaiko prie visuotinių kovos su terorizmu pastangų. Teroristų grupelės gali būti išsibarsčiusios skirtingose šalyse ir veikti nepaisydamos įprastinių valstybių sienų. Savo kėslams jos išnaudoja didžiules ryšių technologijų, kaip antai interneto ir judriojo ryšio, galimybes. Teroristai plačiai naudoja internetą savo propagandai, naujų teroristų verbavimui ir rengimui, mokymams ir lėšų rinkimui. Tam tikros teroristų organizacijos internetą naudoja išpuoliams planuoti ir skelbti apie įvykdytus išpuolius.

Terorizmo grėsmė kelia rimtų rūpesčių Europos Sąjungai ir jos valstybėms narėms. Šalinant šią grėsmę svarbų vaidmenį gali ir turi vaidinti Europolas ir Eurojustas, bet dar svarbesnis valstybių narių ir jų nacionalinių tarnybų bendradarbiavimas. Dėl bendros grėsmės pastaraisiais metais šis bendradarbiavimas smarkiai sustiprėjo.

Teroristai savo išpuoliui pasirinks tokį laiką, tokią vietą ir tokias priemones, kad padarytų jų manymu, kuo didesnę poveikį. Dabar sukurta įvairiausių cheminių, biologinių, radiacinių ir branduolinių ginklų. Išskyrus branduolines medžiagas, šie ginklai palyginti nebrangūs, be to, įprastinėmis karinėmis priemonėmis juos sunku atremti.

Negalima nusiraminti. Geras pavyzdys – mūsų miestų, kuriuose teroristai surengė išpuolius pastaraisiais metais, gyventojų elgesys. Net žinodami, kad radikalieji elementai galbūt planuoja naujus išpuolius, jie ne tik sugebėjo atsigauti po sukrėtimų, bet ir toliau išlaiko bei puoselėja pagrindines teises, kuriomis pagrįsta mūsų visuomenė. Turime surasti būdų, kaip išlaikyti deramą pusiausvyrą: žinodami apie gresiantį pavojų privalome imtis tinkamų ir proporcingų priemonių jam išvengti ir kartu negalime leisti, kad jis užvaldytų mūsų kasdienį gyvenimą. Juk sugriauti darnią visuomenę kaip tik ir yra svarbiausias teroristų tikslas.

II. Kokiomis aplinkybėmis ES veikia: pagrindinės priemonės

Europos Sąjunga remia su pasauline grėsme kovojančias valstybes nares. Tik drauge sprendami šios bendras problemas galime apginti savo piliečius. Negalėsime jaustis saugūs, jei patys nepasirūpinsime saugumu.

Europa visada rūpinosi saugumu. Dabar mes ne tik galime, bet ir turime padaryti dar daugiau. Mūsų vertybės ir gyvenimo būdas nėra savaimė suprantamas dalykas. Tai subtilus statinys, kurį turime nuolat saugoti. Kovojant su terorizmu privalu gerbti pagrindines teises, kurioms teroristai kelia grėsmę. Europos Komisija yra tvirtai įsipareigojusi saugoti ir puoselėti pagrindines teises. Privalome sukurti reikiamas teisiškas saugumo priemones šioje srityje.

Visa Europa turi vieningai pakilti į kovą su terorizmu. Turime veikti išvien, nes terorizmas kelia grėsmę mums visiems – mūsų saugumui, gyvenimo būdai, idealams. Turime drauge imtis spęsti bendras problemas.

Nors, kaip žinoma, šiandien terorizmas daugiausia kelia tarptautinę grėsmę, jo problemą reikėtų spręsti nacionaliniu lygmeniu. Valstybių pastangas papildė veiksmai ES lygmeniu – prevencija, apsauga, baudžiamasis persekiojimas ir atsakomieji veiksmai išpuolių atvejais. Tai keturi pagrindiniai ES kovos su terorizmu strategijos, patvirtintos 2001 m. ir paskutinįsyk atnaujintos 2005 m. gruodžio mėn., elementai. Strategijos įgyvendinimo veiksmų planas paskutinįsyk buvo atnaujintas 2007 m. pavasarį.

Kadangi terorizmas tapo pasauliniu reiškiniu, ES kovos su terorizmu teisės, teisėsaugos ir teismo bendradarbiavimo srityse taip pat artimai bendradarbiauja su šalimis partnerėmis ir tarptautinėmis organizacijomis. Įvairūs kovos su terorizmu aspektai nuolat svarstomi teisingumo ir vidaus reikalų ministrų susitikimuose su strateginiais partneriais, taip pat kituose svarbiuose susitikimuose, pavyzdžiui, Jungtinių Tautų arba G8. Ryškus šio bendradarbiavimo pavyzdys – susitarimai su Jungtinėmis Valstijomis ir Kanada dėl keleivio duomenų įrašo duomenų perdavimo, kad būtų lengviau nustatyti terorizmo saugumui keliamą grėsmę, kartu užtikrinant asmens duomenų apsaugą. ES yra didžiausia techninės pagalbos trečiosioms šalims teikėja visame pasaulyje, padedanti joms įgyvendinti JT Saugumo Tarybos rezoliuciją Nr. 1373 (2001).

ES kovos su terorizmu strategijoje nusakyta, kaip ES gali prisidėti prie kovos su terorizmu. Strategijoje numatyti šie pagrindiniai veiksmai:

- stabdyti smurtinį radikalėjimą;
- saugoti mūsų ypatingos svarbos infrastruktūros objektus;
- gerinti nacionalinių institucijų keitimąsi informacija ir, jei reikia, visų suinteresuotųjų šalių bendradarbiavimą;
- reaguoti į neįprastas grėsmes;
- gerinti grėsmės aptikimą;
- atkirsti teroristus nuo finansavimo šaltinių;
- teikti pagalbą aukoms;
- skatinti mokslinius tyrimus ir technologijų plėtrą.

2006 m. birželio mėn. Komisija pasiūlė laisvės, saugumo ir teisingumo politikos vertinimo planą¹. Įvertinti kovos su terorizmu veiksmus ypač svarbu dėl to, kad gali būti pakitusi grėsmės samprata ir dėl galimo politikos poveikio pagrindinėms teisėms bei rinkų funkcionavimui. Komisija ir toliau vertins kovos su terorizmu politiką ir šiandien priimto paketo priemones.

---

¹ 2006 m. birželio 28 d. Komisijos komunikatas „ES laisvės, saugumo ir teisingumo politikos vertinimas“, COM (2006) 332.

1. SMURTINIS RADIKALĖJIMAS

Svarbiausias prevencijos elementas – suprasti teroristų veiksmų motyvus. Komisija kaip tik kuria smurtinį radikalėjimą lemiančių veiksnių nustatymo ir kovos su jais politiką². Šios sudėtingos srities tyrimai labai svarbūs. Todėl Komisija finansuoja mokslinius tyrimus, konferencijas ir projektus, kurių tikslas – dalytis patirtimi ir geriau suvokti reiškinio esmę. Pavyzdžiui, šiais metais buvo užsakyti smurtinį radikalėjimą skatinančių veiksnių, radikalų ideologijos ir naujų rekrutų paieškos metodų, kuriais siekiama mobilizuoti pagalbą terorizmui, tyrimai. Visa ši veikla susijusi su specialiąja ES kovos su radikalėjimu strategija ir veiksmų planu. Strategijoje primenama, kad „Komisija remia šį darbą veiksmingai orientuodama savo politiką, taip pat investuodama lėšas į mokslinius tyrimus, organizuodama konferencijas, teikdama paramą švietimui ir kultūrų tarpusavio sąveikai bei vykdydama stebėseną visos Europos Sąjungos lygmeniu“.

2. YPATINGOS SVARBOS INFRASTRUKTŪROS OBJEKTŲ APSAUGA

Apsaugoti mūsų ypatingos svarbos infrastruktūros objektus, kaip antai: kelius, geležinkelius, tiltus, informacijos ir ryšių infrastruktūros objektus, jėgaines, be galo svarbu. Šie infrastruktūros objektai vienas su kitu labai susiję tiek ES, tiek pasaulio mastu – atskiros valstybės objektų apsaugos lygis priklauso nuo kitų valstybių teikiamos apsaugos.

ES teikia papildomos naudos: nustato minimalius saugumo standartus ir, kiek įmanoma, pašalina silpnąsias ir pažeidžiamąsias vietas³. Veiksmai ES lygmeniu, laikantis subsidiarumo principo, papildoma valstybių narių veiksmus. Pagaliau kiekviena valstybė narė atsako už ypatingos svarbos infrastruktūros objektų jų teritorijoje apsaugos priemonių valdymą.

Pasiūlymas dėl ypatingos svarbos infrastruktūros objektų apsaugos bendrosios politikos svarstomas Taryboje, ir Komisija tikisi, kad netrukus bus pasiekta rezultatų. Tai leistų mums sutelkti dėmesį į tuos dalykus ir sektorius, kuriems to labiausiai reikia.

3. MIESTO TRANSPORTO SAUGUMAS

Atsakydama į ES valstybių ir vyriausybių vadovų raginimą⁴, Komisija įvertino, kaip Europos bendrija gali geriausiai prisidėti prie Europos miesto transporto⁵ apsaugos nuo teroristų išpuolių.

Pagerinti miesto transporto saugumą ir išsaugoti visavertes bei neribojamas paslaugas – ypač sunkus uždavinys. Išskyrus keletą atvejų, renkantis ar kuriant miestų transporto įrangą ir pagalbinę infrastruktūrą nebuvo atsižvelgiama į saugumą. Reikiamam Europos miesto transporto sistemos saugumo lygiui pasiekti valstybės narės, visų valstybių valdžios

---

² Žr., pavyzdžiui, 2005 m. spalio mėn. Komunikatą COM (2005) 313.

³ 2006 m. gruodžio 12 d. Komisija priėmė Komunikatą dėl Europos programos dėl ypatingos svarbos infrastruktūros objektų apsaugos (EPCIP), COM (2006) 786 galutinis, ir pasiūlymą dėl Direktyvos dėl Europos ypatingos svarbos infrastruktūros objektų nustatymo ir priskyrimo jiems bei būtinybės gerinti jų apsaugą vertinimo, COM (2006) 787 galutinis.

⁴ Europos Sąjungos Tarybos 2004 m. kovo 29 d. deklaracija 07906/04 dėl kovos su terorizmu.

⁵ Apibrėžiama kaip kolektyvinio keleivių vežimo autobusais, traukiniais, metro ir tramvajais (miesto elektriniai geležinkeliai) sistema.

institucijos ir vežėjai turi glaudžiai bendradarbiauti Europos lygmeniu. Šiam bendradarbiavimui palengvinti Komisija įkurs Miesto transporto saugumo ekspertų darbo grupę, kuri glaudžiai bendradarbiaus su kitomis specialiosiomis darbo grupėmis, įkurtomis pagal Ypatingos svarbos infrastruktūros objektų apsaugos bendrosios politikos programą. Ši priemonė plačiau aprašyta šio komunikato priede.

4. KEITIMASIS INFORMACIJA

Keistis informacija ypač svarbu. Tai turi būti daroma nepažeidžiant pagrindinių teisių, įskaitant duomenų apsaugos. Tai įrodo ir pasiūlymas dėl keleivio duomenų įrašo – šio paketo dalis. Šiame bare daug nuveikė Komisija. Kaip nustatyta Duomenų saugojimo direktyvoje, nuotolinio ryšio bendrovės ir interneto paslaugų tiekėjai dabar turi saugoti savo sukauptus duomenis. Galimybės gauti duomenis principai pirmą kartą apibrėžti Priumo sutartyje: jau greitai kiekvienos valstybės narės valdžios institucijos galės naudotis visų kitų valstybių narių pirštų atspaudų, DNR ir transporto priemonių registracijos duomenų bazėmis.

Komisija ketina skirti lėšų šiai sistemai sukurti ir tobulinti. Pasiektas susitarimas suteikti teisėsaugos institucijoms prieigą prie Vizų informacinės sistemos (VIS), kai tik ši pradės veikti. Turėdamos prieigą, policija ir kitos teisėsaugos institucijos, taip pat Europolas, galės tikrintis duomenis Vizų informacinėje sistemoje. VIS dus saugomi daugiau kaip 70 mln. žmonių duomenys, susiję su vizomis, išduodamomis apsilankymui Šengeno erdvės šalyse arba kelionei per šias šalis tranzitu. Be kitų duomenų, šioje bazėje taip pat bus saugomos vizų prašančių asmenų fotografijos ir jų dešimties pirštų atspaudai. VIS taps didžiausia dešimties pirštų atspaudų sistema pasaulyje.

Kad šios naujovės galėtų būti įdiegtos, reikia patikimos duomenų apsaugos sistemos. Taryba tikisi iki šių metų galo sėkmingai užbaigti diskusijas dėl Komisijos šiuo klausimu pasiūlyto pagrindų sprendimo.

5. CHEMINIAI, BIOLOGINIAI, RADIACINIAI IR BRANDUOLINIAI (ChBRB) GINKLAI

Nors teroristai dažniausiai naudoja sprogmenis, taip pat privalome pasirūpinti, kad jie negalėtų įsigyti ChBRB ginklų. Kai kuriais iš jų galima užkrėsti tūkstančius žmonių, užteršti dirvožemį, pastatus ir transporto priemones, sunaikinti žemės ūkį, užkrėsti gyvūnų populiacijas ir pakenkti maisto tiekimo grandinei. Žalioji knyga dėl pasirengimo biologinei grėsmei buvo priimta 2007 m. liepos mėn.

Bus surengta teisėsaugos, sveikatos ir mokslinių tyrimų seminarų, kuriuose dalyvaus šios srities specialistai. Šių seminarų tikslas – parengti pasirengimo ir reagavimo gerosios patirties gaires. Norima vieningai veiklai sutelkti daugybėje įvairių sričių aktyviai dirbančias atsakingas institucijas: muitines, policiją, kariuomenę, biotechnologijų pramonės ir sveikatos apsaugos atstovus, akademinės įstaigas ir biologinių tyrimų institutus. Komisija taip pat kaupia ekspertų žinias apie radiacinius ir branduolius ginklus. Nerimą mūsų visuomenei ir tiems, kas atsakingi už jos saugumą, tebekelia radiaciją galinčių paskleisti bombų ir branduolinio terorizmo grėsmė. Teroristai ir kiti nusikaltėliai jau parodė susidomėjimą šiais ginklais. Deja, glaudūs ekonominiai ir socialiniai valstybių ryšiai – ne tik pasaulinio vystymosi ir bendradarbiavimo pagrindas. Kartu jie palengvina neteisėtą prekybą radioaktyviosiomis ir branduolinėmis medžiagomis. 2009 m. pradžioje Komisija ketina pateikti politinių pasiūlymų dėl ChBRB ginklų paketa.

6. APTIKIMO TECHNOLOGIJOS

Kovoiant su terorizmu būtina turėti patikimas, išbandytas, prieinamas, įperkamas ir bendrai pripažįstamas aptikimo technologijas. Naujosios technologijos neturėtų būti naudojamos vien apsaugoti nuo teroristų. Aptikimo priemonės labai svarbios saugumo institucijų veiklai. Komisija stengiasi palengvinti labai svarbų bendradarbiavimą su privačiuoju sektoriumi. 2006 m. buvo paskelbta žaliaji knyga dėl aptikimo technologijų. Šiuo metu nagrinėjami dėl šios knygos gauti atsiliepimai. Daug dėmesio aptikimo klausimams skiriama ir ES veiksmų plane dėl sprogmenų, kuris buvo priimtas kaip šio paketo dalis.

7. TERORISTŲ ATKIRTIMAS NUO FINANSAVIMO ŠALTINIŲ

Reikia toliau dėti ir stiprinti pastangas atkirsti teroristus nuo finansavimo šaltinių. Šiuo metu EB teisė gerai pritaikyta šiam tikslui, tačiau vis didėja poreikis imtis platesnių ne įstatymų leidybos veiksmų, pavyzdžiui, didinti skaidrumą, kad ES valstybės narės turėtų priemonių kovoti su teroristų finansavimu. Komisija ir toliau bendradarbiauja su valstybėmis narėmis, ieškodama geresnių būdų teroristų lėšoms ir nusikalstamu būdu gautoms pajamoms išaldyti arba konfiskuoti ir siekdama nustatyti bendrus minimalius finansinius nusikaltimus tiriančių pareigūnų mokymo standartus, taip pat skatina efektyvų finansinės žvalgybos padalinių bendradarbiavimą ES lygmeniu.

8. TERORIZMO AUKOS

Komisija yra įsipareigojusi skatinti solidarumą su terorizmo aukomis ir teikti joms pagalbą.

Komisija teikia finansinę paramą⁶ organizacijoms, atstovaujančioms terorizmo aukų interesams. Komisija finansavo naujoviškus tarptautinius projektus, kuriais terorizmo aukoms siekta padėti, kiek įmanoma, susigrąžinti iki teroristinių išpuolių gyventą gyvenimą.

9. MOKSLINIAI TYRIMAI IR TECHNOLOGIJŲ PLĖTRA

2004 m. Komisija pradėjo trejų metų programą „Parengiamieji veiksmai saugumo tyrimų srityje“ (PASR), kurios metinis biudžetas 15 mln. eurų. PASR buvo pirmą priemonę, kuria į 7-ąją mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros (MTTP) bendrąją programą (BP7) siekta įtraukti naują saugumo teminę sritį.

Pagal PASR finansuoti 39 projektai⁷. Kadangi PASR buvo sėkminga, 7-osios MTTP bendrosios programos (BP7, 2007–2013 m.) saugumo tyrimų srities biudžetas labai padidėjo – iki 1,4 mlrd. eurų. Ši sritis apėmė sprogmenų aptikimą, ChBRB terorizmą, krizių valdymą ir ypatingos svarbos infrastruktūros objektų apsaugą.

---

⁶ 2007 m. vasario 12 d. Tarybos sprendimas, 2007–2013 m. laikotarpiui įkuriantis specialiąją programą „Baudžiamasis teisingumas“ kaip Pagrindinių teisių ir teisingumo bendrosios programos dalį.

⁷ 39 PASR projektų aprašus, įskaitant galutinius ir tarpinius rezultatus, galima rasti http://ec.europa.eu/enterprise/security/articles/article_2007-02-23_en.htm

Greta buvo sukurtas Europos saugumo tyrimų ir naujovių forumas (ESTNF)⁸. ESTNF pratęs jau atliktą Specialistų grupės⁹ ir Europos saugumo tyrimų patariamąsios tarybos (ESTPT)¹⁰ darbą.

ESTNF tikslas – remti civilinės saugos politikos formavimą, naudojantis tinkamomis technologijomis ir žinių baze, kuriant ir toliau vykdant vidutinės trukmės ir ilgalaikę bendrą saugumo tyrimų darbotvarkę, į kurią bus įtrauktos visos Europos suinteresuotosios šalys – tiek pasiūlos, tiek paklauskos šalių atstovai. Šioje darbotvarkėje turėtų būti pateiktos tyrimų gairės, pagrįstos būsimais viešojo ir privačiojo sektorių galutinių vartotojų poreikiais ir moderniausiomis saugumo technologijomis.

Bendra saugumo tyrimų darbotvarkė turėtų tapti pamatiniu dokumentu nacionaliniu, regioniniu ir pramonės lygmeniu rengiant saugumo tyrimų programas artimiausiais metais. Taip pat turėtų būti atsižvelgta į tyrimus, kurie bus vykdomi Europos lygmeniu pagal 7-ąją MTPP bendrąją programą. Komisija užtikrins, kad tam tikrą kovos su terorizmu veiklą vykdytų atitinkama ESTNF darbo grupė.

III Naujas pasiūlymų paketas: kovos su terorizmu stiprinimas

Visi skirtingi paketo elementai – daugiausia iš Europos Vadovų Tarybos arba Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos posėdžių – dera su aiškiu Komisijos raginimu veikti. Pasiūlytos priemonės – tai kruopščiai parengto darbo rezultatas. Sudėtinė šio darbo dalis buvo išplėstinės konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis, įskaitant valstybių narių atstovybes, nevyriausybinės organizacijas ir kitas valstybines ir privačias organizacijas. Neseniai sužlugdyti išpuoliai Vokietijoje, Danijoje ir Austrijoje primena mums, kad terorizmo grėsmė, deja, vis dar reali ir reikia imtis naujų priemonių. Numatytos priemonės skirtos ne tik ES kovos su terorizmu strategijai įgyvendinti. Jomis prisidedama prie Jungtinių Tautų pasaulinės kovos su terorizmu strategijos, priimtos Generalinėje Asamblėjoje 2006 m. rugsėjo mėn., įgyvendinimo.

Šio saugumo paketo tikslas – pagerinti Europos saugumą ir kovoti su terorizmo grėsme šiomis priemonėmis:

- **Kovoti su terorizmo rėmėjais.** Teroristų propagandos skleidimas, teroristų rengimas, terorizmo finansavimas, informacijos apie bombų gamybą bei sprogmenis skleidimas ir viešas kurstymas daryti teroristinius nusikaltimus turi

⁸ Apie ESTNF sukūrimą buvo paskelbta Komisijos komunikate dėl viešojo ir privačiojo sektorių dialogo saugumo tyrimų ir naujovių srityje, COM (2007) 511 galutinis, 2007 m. rugsėjo 11 d.

⁹ Specialistų grupė (SG) buvo įkurta 2003 m. Savo galutinėje ataskaitoje (Tyrimai saugiai Europai: Specialistų grupės ataskaita saugumo tyrimų srityje, 2004 m. kovo 15 d., http://ec.europa.eu/enterprise/security/doc/gop_en.pdf.) SG rekomendavo į BP7 įtraukti saugumo tyrimų temą ir jai kasmet skirti bent 1 mlrd. eurų, taip pat įkurti Europos saugumo tyrimų patariamąją tarybą (ESTPT).

¹⁰ ESTPT buvo įkurta 2005 m. balandžio 22 d. Komisijos sprendimu 2005/516/EB ir savo galutinę ataskaitą paskelbė 2006 m. rugsėjo 22 d. Ji rekomenduoja vykdyti daugiasričius tikslinius mokslinius tyrimus. Apibrėžiant ir vykdant projektą turėtų dalyvauti galutiniai vartotojai ir tiekėjai. Ataskaitoje nustatytos tam tikros sritys, įskaitant infrastruktūros objektų saugumą, kuriose turėtų būti skatinamos naujovės ir geriau naudojami tyrimų rezultatai perkant produktus ir paslaugas. Galiausiai ESTPT ataskaitoje taip pat buvo pasiūlyta „įkurti Europos saugumo tarybą (vėliau ESTNF), kuri skatintų glaudesnę dialogą ir bendrą požiūrį į Europos saugumo poreikius. Ši taryba turėtų nebiurokratiškai būdu sutelkti autoritetingus vyresnius viešųjų ir privačių bendruomenių atstovus strateginei saugumo darbotvarkę kartu parengti ir galėtų veikti kaip pagrindinė įstaiga, įgyvendinanti esamas programas ir iniciatyvas.“

būti laikomi nusikalstama veika ir visoje Europos Sąjungoje atitinkamai baudžiami. Pasiūlyta 2002 m. pagrindų sprendimo pataisa užtikrins, kad visos valstybės narės laikytų šiuos veiksmus kriminaliniais nusikaltimais ir nusikaltėliams taikytų baudžiamąsias sankcijas, įskaitant įkalinimą. Šiuo tikslu taip pat turės būti naudojami Europos arešto ir įrodymų orderiai.

- **Praktiniai veiksmai, skirti neleisti panaudoti sprogmenis.** Bus imtasi daugybės įvairių veiksmų, kurių tikslas – kuo labiau sukliudyti teroristams gauti sprogmenų arba jiems gaminti tinkamų medžiagų. Taip pat siekiama sustiprinti teisėsaugos institucijų priemones, skirtas teroristų išpuoliams naudojant komercinius arba savadarbius sprogmenis sukliudyti. Šie veiksmai apima skubaus pranešimo apie prarastus arba pavogtus sprogmenis ir įtartinus sandorius sistemas, bombų nukenksminimo specialistų tinklą ir asmenų, dirbančių sprogmenų pramonėje, tikrinimą. Labai svarbus viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimas.
- **Europos keitimosi keleivio duomenų įrašais sistemos (PNR) sukūrimas.** Valstybės narės privalo kaupti bei tvarkyti įrašus ir, jei reikia, keistis jais su kitomis valstybėmis narėmis. PNR daugiausia siejasi su derybomis ne Europos Sąjungoje, visų pirma Jungtinėse Valstijose. Tačiau ES terorizmas grasina nė kiek ne mažiau nei Jungtinėms Valstijoms. Keleivio duomenų įrašai svarbūs dėl to, kad, kaip rodo patirtis, tam tikrame išpuolio rengimo etape daugeliu atvejų teroristai keliauja iš trečiosios šalies į ES.
- Taip pat Komisija rengiasi priimti **dabartinio pamatinio sprendimo dėl terorizmo įgyvendinimo ataskaitą.** Valstybės narės turi veikti ryžtingiau, kad į savo teisę perkeltų 2002 m. patvirtintą tvarką, skirtą jų policijos pajėgų, prokurorų ir teisėjų darbui paremti.

Išvada

Turime ir toliau ES lygmeniu kovoti su terorizmo grėsme ir kartu tinkamai plėtoti šios politikos išorės aspektą. Tai daryti reikia dėl terorizmo grėsmės tarptautinio ir tarpvalstybinio pobūdžio ir dėl bendrų visos ES interesų, atsiradusių Europos Sąjungai sėkmingai vystantis. Remdama valstybes nares ir imdamasi spęsti tarpvalstybinius klausimus ES teikia papildomos naudos. Vis dėlto už savo piliečių apsaugą galiausiai atsako valstybės narės. Saugumo politikos tikslas turi būti apginti ES piliečius ir kartu gerbti pagrindines teises. Terorizmas – tai daugiaaspektė ir sudėtinga problema. Todėl ES lygmeniu siekiama aprėpti visus problemos aspektus – prevenciją, apsaugą, baudžiamąjį persekiojimą ir atsakomuosius veiksmus išpuolių atvejais. Šis paketas rodo Europos Komisijos ryžtą ir toliau spęsti šias problemas ir dar labiau sustiprinti mūsų kovos su terorizmu gynybinius įtvirtinimus.

PRIEDAS. Miesto transporto saugumo stiprinimas

Miesto transporto sistema labai sudėtinga: daugybė transporto paslaugų teikėjų, vietinė paslaugų industrija ir milijonai keleivių kasdien. Miesto transportas lengvai prieinamas, čia daugybė sustojimų ir persėdimų. Saugumo prasme keleiviai paprastai netikrinami, taip pat beveik nekontroliuojama, kas naudojasi miesto transportu. Be to, skirtingos transporto rūšys labai įvairios, todėl joms kylanti grėsmė irgi labai įvairi. Turint omeny šią įvairovę ir tokią sudėtingą sistemą, saugumo nuostata „viena tinka viskam“ čia visiškai nepriimtina.

Šiuo metu miesto transporto saugumu rūpinasi vežėjai ir vietos bei nacionalinės valdžios institucijos. Yra priimta Europos aviacijos, jūrų transporto ir tarptautinio krovinių gabenimo priemonių, tačiau tokių priemonių nėra miesto transporto srityje. Be to, aviacijos ir jūrų transporto saugumo priemonės gali remtis tarptautinių organizacijų nustatytomis taisyklėmis, o keleivinio miesto transporto srityje nėra nei tarptautinių organizacijų, nei taisyklių.

Kaip nurodyta šio komunikato 3 skyriuje, šiems klausimams spręsti Komisija sukurs Miesto transporto saugumo ekspertų darbo grupę. Taip bus galima keistis tiek gera, tiek skaudžia keturių pagrindinių sričių patirtimi: *organizacinės priemonės; priežiūra ir aptikimas; atsparesnė įranga ir kompiuterinės sistemos; incidentų valdymas*. Taip per ilgesnį laiką būtų suderinti bendri saugumo kriterijai ir standartai, pagal kuriuos kompetentingos institucijos ir vežėjai galėtų įvertinti savo saugumo sistemas ir parengti saugumo planus.

Komisija ragina visas valstybes nares paskirti pagrindinius nacionalinius centrus, kurie užtikrindami aiškius Miesto transporto saugumo ekspertų darbo grupės tikslus ir nuoseklų valstybių indėlį palengvintų šios grupės darbą. Be to, centrai padėtų sekti daromą pažangą. Nacionalinis centras turėtų atstovauti atitinkamai valstybės narės transporto saugumo institucijai.

Valstybės narės, kompetentingos institucijos ir vežėjai skatinami diegti ir išbandyti naujas saugumo sistemas, technologijas ir techninę bei programinę įrangą. Visa įgyta patirtis Bendrijai gali būti dar naudingesnė, jei ja bus dalijamasi per Miestų transporto saugumo ekspertų darbo grupę ir Europos technologijų registrą, taip pat jei vežėjai keisis mokymosi darbo vietoje patirtimi. Taip pat Komisija parengs nuolatinį valstybių finansuojamų šios srities mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros projektų sąrašą, skatindama kuo daugiau dėmesio skirti žmogiškiesiems veiksniams ir naujosioms technologijoms. Atstovai bus skatinami aktyviai dalyvauti ir, jei reikia, išsiaiškinti, kokių su saugumu susijusių mokslinių tyrimų reikia.

Galiausiai Komisija imsis atitinkamų veiksmų, kad į ES finansuojamus miesto transporto projektus prireikus būtų įtraukti atitinkami saugumo aspektai.